

WIADOMOŚCI

ZWIĄZKU

POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH

ROK VII

WARSZAWA, 10 listopada 1931 r

Nr. 31

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich
w Warszawie.Polskie Towarzystwo Politechniczne
we Lwowie.Związek Polskich Inżyn. Kolejowych
Krakowskie Tow. Techniczne.

Stow. Elektryków Polskich.

Polskie Stow. Inżyn. i Techn. woje-
wództwa Śląskiego.Stowarzyszenie Polskich Inżynierów
Górnich i Hutniczych.

Stow. Techników w Sosnowcu.

Stow. Techników Polskich w Wilnie.

Stowarzyszenie Inżynierów i Archi-
tektów w Poznaniu.

Stowarz. Techników w Poznaniu.

Stowarzyszenie Techników woje-
wództwa Lubelskiego.Stowarzyszenie Inżynierów i Tech-
ników ziemi Radomskiej.Wołyńskie Stowarzyszenie Techników
w Łucku

Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem.
Naftowego w Boryslawiu.Sekcja Techniczna Towarzystwa
Wiedzy Wojskowej.Stowarzyszenie Techników Pol-
skich w Bydgoszczy.Związek Techników Polskich w Czę-
stochowie.Stow. Techników Polskich
w Toruniu.Kujawskie Stowarzyszenie Techni-
ków we Włocławku.

Koło Techników w Ostrowcu.

Koło Techn. w Starachowicach.

Stow. Techników w Grudziądzu.

Stowarzyszenie Techników woje-
wództwa Kieleckiego.Stowarzyszenie Inżynierów Pola-
ków w Ameryce.Stowarzyszenie Techn. Okręgu
Skarżysko-Kamienna.

Koło Architektów w Warszawie.

Związek Inżynierów Chemików Rze-
czypospolitej Polskiej.

TREŚĆ:

Referat na X. Konferencję Bibliograficzną w Hadze w 1931 r.	A—121
Z Kujawskiego Stowarzyszenia Techników	A—124
Odczyty	A—124

TREŚĆ KRONIKI TECHNICZNEJ Nr. 10

Badanie tworzyw za pomocą promieni Roentgen'a (Dokończenie)	A—41
---	------

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5.

Konto czekowe P. K. O. 5878.

OGŁOSZENIA: $\frac{1}{11}$ str. 140 zł., $\frac{1}{12}$ str. 85 zł., $\frac{1}{14}$ str. 55 zł., $\frac{1}{18}$ str. 30 zł., $\frac{1}{16}$ str. 18 zł.
Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 30 — 25 gr.Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę
przez swe Stowarzyszenia.Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie
Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH

w Warszawie

KONTO — P. K. O. Nr. 128.

POSIEDZENIA TECHNICZNE

W piątek dnia 13 listopada 1931 r. o godz. 8-ej wiecz. w wielkiej sali Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie odbędzie się posiedzenie techniczne na którym p. inż. K. JACKOWSKI wygłosi odczyt p. t. „Muzea Techniki zagranicą”. Odczyt będzie ilustrowany przezroczami.

W następny piątek t. j. dn. 20 b. m. inż. K. Jackowski będzie mówił na temat: „Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie”.

KOMUNIKATY KÓŁ I WYDZIAŁÓW

KOŁO INŻYNIERÓW CYWILNYCH zawiadamia kolegów, że następne zebrania miesięczne odbywać się będą, punktualnie o godz. 8-ej wiecz. w soboty: 3 października, 7 listopada i 5 grudnia. Roczne Walne Zebranie odbędzie się we wtorek dnia 29 grudnia r. b., punktualnie o godz. 7-ej wiecz. Tegoż dnia po ukończeniu obrad na Walnem Zgromadzeniu, odbędzie się zebranie towarzyskie.

KOŁO ODLEWNIKÓW zawiadamia, że najbliższe posiedzenie odbędzie się dnia 17 listopada r. b. o godz. 8-ej wiecz. (sala nr. 4). Na posiedzeniu tem p. inż. O. Marciniowski wygłosi odczyt p. t.: „Staliwo specjalne”.

POSADY WAKUJĄCE:

64—Wakuje stanowisko kierownika warsztatów metalowych w Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Białymstoku. Inżynierowie-mechanicy z dłuższą praktyką warsztatową mogą składać podania z załączeniem odpowiednich dowodów do Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego (ul. Bagatela 12).

POSZUKUJĄ PRACY:

- 83—INŻYNIER MECHANIK z dłuższą praktyką, dzielny fachowiec, pełen energii i inicjatywy prosi o łaskawe propozycje do adm. pisma pod nr. 83.
- 85—TŁUMACZEN z angielskiego i francuskiego poszukuje współpracownik pism technicznych, mający doświadczenie w tej pracy. Warunki przystępne. Zgłoszenia do adm. pisma pod nr. 85.
- 87—INŻYNIER CYWILNY, posiadający 20 lat praktyki w różnych dziedzinach techniki na odpowiedzialnych kierowniczych stanowiskach — obejmie kierownictwo budowy lub stanowisko STAŁEGO DORADCY TECHNICZNEGO w Magistracie, fabryce lub innej poważnej instytucji w dziedzinie budownictwa miejskiego (architektura), drogowego oraz urządzeń sanitarnych (wodociągi, kanalizacje miejskie, centralne ogrzewanie i t. p.). Zgłoszenia do adm. pisma pod nr. 87, względnie: Anin, Sejmikowa 3, m. 3.
- 89—INŻYNIER MECHANIK młody, z kilkuletnią praktyką biurową i warsztatową, władający obcymi językami, poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia pod nr. 89.
- 91—Jakiegokolwiek pracy poszukuje INŻYNIER MECHANIK, chrześcijanin, lat 37, z praktyką 10-letnią na kierowniczych stanowiskach w dziedzinie ruchu i warsztatowej, obznajmiony z nowoczesną organizacją pracy, kalkulacją warsztatową, gospodarką cieplną, elektryfikacją, kotłami systemu wysokopięrnych, turbinami, silnikami spalinowymi oraz innych urządzeń mechanicznych. Które zakłady przemysłowe życzą sobie zapewnić korzystną współpracę proszone są o łaskawe zgłoszenie „pod nr. 91” do adm. pisma.
- 93—WAWELBÉRCZYK przedwojenny, kawaler, praktyka fabryczna i budowlana we Francji i Ameryce, doskonała znajomość jęz. angielskiego i francuskiego — poszukuje pracy. Łaskawe oferty pod nr. 93 do adm. pisma.

Referat na X. Konferencję Biblijograficzną w Hadze 1931 r.

„Zastosowanie systemu biblijografii dziesiętnej w polskim świecie technicznym“

Podstawowym warunkiem rozpowszechnienia stosowania dziesiętnego systemu biblijografii jest zaznajomienie szerokiego ogółu z samym systemem, a więc z korzyściami, jakie on daje.

Brak tłumaczenia na język polski brukselskiego wydawnictwa „La classification décimale“, niemożność traktowania wydania tego tłumaczenia, jako imprezy handlowej, — oraz brak środków na wydanie tłumaczenia po cenach dostępnych dla szerokiego ogółu — stanowiły zasadnicze trudności, z którymi spotkali się zwolennicy klasyfikacji dziesiętnej w Polsce.

By je przewyciężyć, zdecydowano następujący plan działania:

1. Przy pomocy prasy dać możność ogółowi zaznajomienia się z ideą klasyfikacji dziesiętnej, i zainteresowania się systemem.
2. Obudziwszy zainteresowanie systemem, podać skróty stosowania systemu, by umożliwić stopniowe, z początku bardzo ogólne, jego stosowanie.
3. W miarę wzrostu stosowania i wynikających równolegle potrzeb, rozszerzenia skrótów, uzupełniać je, wprowadzając coraz szersze zastosowanie systemu.
4. Wobec małego na razie rozpowszechnienia systemu, do wszelkich wydawnictw do których jest stosowana klasyfikacja dziesiętna, dodawać odpowiednio do rozmiarów wydawnictwa skróty zasad klasyfikacji dziesiętnej.
5. Równoległe do tych prac, prowadzić prace nad tłumaczeniem pełnego wydawnictwa belgijskiego, aby w chwili kiedy idea klasyfikacji dziesiętnej przez stopniowe wprowadzanie zostanie powszechnie zrozumiana, a więc, gdy zupełnie dojrzeje zrozumienie potrzeby klasyfikacji dziesiętnej, i znajdą się odpowiednie środki materialne, mieć odrazu możność, posiadając gotowe materiały, wprowadzić pełną klasyfikację dziesiętną.

Jednym słowem należy obudzić zainteresowanie ogółu, wprowadzić klasyfikację dziesiętną stopniowo, w miarę obudzonego zainteresowania i być gotowym do pełnego wprowadzenia systemu.

Klasyfikacją dziesiętną w Polsce zajęli się najpierw technicy, którzy siłą rzeczy odrazu ocenili praktyczne korzyści, jakie ona daje. Jest to naogół charakterystyczne nie tylko dla Polski, ale dla ca-

łego rozwoju stosowania klasyfikacji dziesiętnej. Na ostatniej Konferencji w Zurichu w 1930 r. inżynierowie stanowili bardzo poważną grupę uczestników.

Pionierem stosowania klasyfikacji dziesiętnej na gruncie technicznym polskim był inż. Stanisław Rodowicz, który jeszcze przed wojną światową, zajmował się dziesiętnym systemem i stosował ten system w swych prywatnych zbiorach (biblioteka, archiwum). Inż. Rodowicz jest redaktorem pisma techniczno-organizacyjnego, wydawanego w Warszawie: „Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych”. Pismo to otrzymuje każdy technik polski, należący do organizacji technicznych, z tytułu należenia do organizacji. Pismo to rozchodzi się w 7300 egzemplarzach.

W 1923 r. czasopismo „Wiadomości Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych”, szeregiem artykułów zaznajamia swych czytelników, a więc prawie cały polski świat techniczny, z systemem dziesiętnym. Ogromną pomocą w kierunku rozpowszechniania systemu, było stosowanie systemu dziesiętnego, jeszcze przed wojną światową, w bibliotece Politechniki Warszawskiej, przez co inżynierowie, kończący tę uczelnię, byli już poniekąd zaznajomieni z tym systemem. Rozwój dziesiętnej Politechniki Warszawska dużo zawdzięcza prof. tejże uczelni p. inż. Aleksandrowi Wasinyńskiemu.

Po zaznajomieniu swych czytelników z ideą systemu dziesiętnej, „Wiadomości Zw. P. Z. T.” drukują skrót systemu składającego się ze 101 działów (nombres classificateurs), tablic głównych (tables principales) bardziej może zbliżony do ponumerowanego systemu działowego, ale w każdym razie pozwala na korzystanie, choć w małym zakresie z klasyfikacji dziesiętnej.

W 1923 r. najliczniejsza organizacja techniczna w Polsce, Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie, wprowadza klasyfikację dziesiętną do katalogu swej biblioteki technicznej, przyzwyczajając w ten sposób swych członków (z górą 2000 osób) do stosowania dziesiętnej systemu i wykazywania korzyści stąd wypływających. Komitet Biblioteczny Stow. Techników w Warszawie, którego prezesem jest p. inż. Rodowicz, prowadzi odąd akcję w kierunku ogólniejszego stosowania klasyfikacji dziesiętnej w całym polskim świecie technicznym. Organizuje się przy tym Komitecie specjalna Sekcja Bibliografii Dziesiętnej, która obecnie, po zlikwidowaniu sekcji bibliografii dziesiętnej, przy Związku Bibliotekarzy w Warszawie, podejmuje się przedstawicielstwa Polski, jako sekcja narodowa, w Instytucie Międzynarodowym Bibliografii w Brukseli.

Wydany pierwotnie skrót klasyfikacji dziesiętnej, okazuje się wkrótce niewystarczającym; życie wymaga jego rozszerzenia i uzupełnienia skrótem zasad stosowania systemu dziesiętnej.

W 1927 r. „Wiadomości Zw. P. Z. T.” drukują już bardziej rozszerzone tablice klasyfikacji dziesiętnej (około stu działów), uzupełniając je zasadami stosowania tablic pomocniczych, (tables complementaires).

Po przygotowaniu w ten sposób gruntu, Wiadomości od 1928 r. zaczynają umieszczać bibliografię artykułów drukowanych w prasie technicznej, sklasyfikowanych w systemie dziesiętnym.

Biblijografia ta drukowana jest na kartkach ogłoszeniowych, jednostronnie, co pozwala na wycięcie jej i naklejanie na fiszki, a więc stosowanie własnej kartoteki polskich artykułów technicznych, każdemu, kto otrzymuje czasopismo „Wiadomości Zw. P. Z. T.“.

W 1929 r. Związek Zrzeszeń Technicznych wydał Biblijografię ułożoną w systemie dziesiętnym, książek technicznych, wydanych w polskim języku, w okresie 1918—1928 t. j. X-lecia odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Wydawnictwo to, oprócz biblijografii, zawiera jeszcze bardziej rozszerzone tablice klasyfikacji (już około 426 działów) ze specjalnem uwzględnieniem tych działów, których potrzebę uzupełnienia dyktuje kierunek rozwoju polskiej literatury technicznej (głównie więc dział 6) poza tem został dołączony, dostosowany do tablic, indeks alfabetyczny działów

Streszczając całokształt pracy nad zastosowaniem biblijografii dziesiętnej w polskim świecie technicznym, w stosunku do powziętego planu działania przedstawia się następująco:

Przez wydanie skrótów biblijografii dziesiętnej, druk bieżącej biblijografii technicznej w „Wiadomościach Zw. P. Z. T.“ oraz katalogu książek technicznych za ostatnie dziesięciolecie, ogół techników polskich otrzymał możność zaznajomienia się i korzystania z klasyfikacji dziesiętnej. Została stworzona, jakby wielka szkoła korespondencyjna, w której każdy czytelnik „Wiadomości Zw. P. Z. T.“ (około 7300 inżynierów) może nauczyć się stosowania systemu, jednocześnie korzystając z ciągle dosyłanego mu przez „Wiadomości“ materiału.

Następny projekt pracy przedstawia się następująco:

1. Stałe uzupełnianie biblijografii bieżącej artykułów technicznych.
2. Uzupełnianie biblijografii artykułów technicznych za lata poprzednie, cofając się w 5-letni okres.
3. Uzupełnienie katalogu wydawnictw technicznych, książkowych wydawnictwami ostatnimi po roku 1928 i wstecz, cofając się okresami 10-letnimi.
4. W dalszym ciągu praca nad tłumaczeniem całości brukselskiego wydawnictwa. Tłumaczenia niektórych działów już w całości, ukazały się w Wiadomościach. (Początek 6-ki).

Klasyfikacją dziesiętną zainteresowały się redakcje innych pism technicznych, wprowadzając ją odrazu przy druku, przy tytułach artykułów, w ten sposób praca nad klasyfikacją, podjęta początkowo jedynie przez „Wiadomości“ zaczyna się równomiernie rozkładać na inne pisma techniczne.

Klasyfikację dziesiętną do swych zbiorów wprowadziły ostatnio Instytut Badań Technicznych Lotnictwa i Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej.

Na podstawie doświadczeń na polu stosowania i rozpowszechniania klasyfikacji dziesiętnej Sekcja Biblijograficzna przy Stow. Techników przysłała do następujących wniosków:

1. Dla osiągnięcia podstawowego celu biblijografii, t. j. stworzenia wszechświatowego źródła informacyjnego, najbardziej wskazana jest następująca organizacja: każda sekcja narodowa opracowuje biblijografię dzieł wydanych we własnym języku. W tym celu winny się zorganizować w sekcjach narodowych sekcje fachowe.

którym, według fachu, przydzielają się do opracowywania poszczególne działy. Całość pracy sekcji, a więc całkowita bibliografia dzieł wydanych w danym języku wchodzi do wszechświatowego biura informacji.

Za stosowaniem tej organizacji przemawiało to, że sekcje narodowe działając zapomocą swych sekcji fachowych mają sprecyzowane zadanie, łatwiejszą kontrolę nad jego wykonaniem, i, jako bodziec, ambicję narodu, by jego bibliografia była wyczerpująco przedstawiona na gruncie międzynarodowym.

Opracowanie wszechświatowej bibliografii przez jedną sekcję jest tak trudnym zadaniem, że wątpliwą jest możliwość jego wykonania. Trzeba przewidywać, że przy takiej organizacji, muszą być braki w bibliografiach pewnych języków, co ogromnie poniża wartość pracy, i osłabia zaufanie do źródła informacji.

2. By bibliografie, opracowane przez poszczególne sekcje narodowe, łatwo mogły zlać się w wszechświatowym biurze informacji, pożądane jest jaknajprędzej znormalizowanie typu napisów na fiskach, oraz zatwierdzenie dla każdej sekcji znaku autorskiego, dawanego na fiszce, wskazującego, jaka sekcja fiszkę opracowała, i ponosi odpowiedzialność za jej sklasyfikowanie. Polska Sekcja Stow. Techników stosuje znak autorski: P. B. T.

By jaknajbardziej odciążać pracę sekcji narodowych i rozłożyć ją na większą ilość osób pożądane jest, by każde dzieło i artykuł, przy ukazaniu się w druku, zostały, według systemu dziesiętnego sklasyfikowane a znak dziesiętny umieszczony przy tytule książki lub artykułu.

Z Kujawskiego Stowarzyszenia Techników.

Kujawskie Stowarzyszenie Techników we Włocławku komunikuje, że na zebraniu Zarządu Stowarzyszenia dnia 19. VI. 31 r. na miejsce p. inż. M. Sikorskiego wybrano jednogłośnie na Vice-Prezesa Kol. inż. Michała Panka, zam. we Włocławku.

Odczyty.

W Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie przy ul. Czackiego 3/5 odbyły się posiedzenia techniczne, na których wygłosili odczyty: dnia 23. X. br. p. inż. Szymon Wojtowicz p. t. „Nowe prądy w technologii tytoniu i związane z tem możliwości uprawy tytoniu w kraju“, dnia 30. X. br. p. inż. Jan M. Grzybowski z Pittsborough'a odczyt p. t. „Przemysł samochodowy w St. Zjednoczonych jego rozwój i stan obecny“ oraz dnia 6 listopada br. p. inż. Kazimierz Warchałowski odczyt p. t. „Z kolonji polskiej w Peru nad rzeką Ukalamí“.

OBYWATELE RZECZYPOSPOLITEJ!

Ciężar bezrobocia wielkiem brzemieniem legł na barki wszystkich niemal społeczeństw świata.

Powszechny kryzys gospodarczy niesie za sobą tę klęskę o niepamiętnych rozmiarach.

Dotknięte nią narody skupiają się w wysiłku przetrwania, ulżenia niedoli szerokich mas społecznych, które pragną pracować, a pracy nie znajdują.

W obliczu zimy bezrobocie wzrasta do rozmiarów, które tylko wysiłek całego społeczeństwa, wszystkich jego warstw i wszystkich obywateli opanować może.

Zwalczanie bezrobocia — to największy bezpośredni obowiązek, jaki obecnie mamy do spełnienia. Został on powierzony przez Rząd Naczelnemu Komitetowi do Spraw Bezrobocia.

Akcja Naczelnego Komitetu zmierza w dwóch kierunkach — do najracjonalniejszego rozłożenia pracy, celem zatrudnienia największej liczby pracowników, a przede wszystkim żywicieli rodzin, oraz — do niesienia pomocy doraźnej dotkniętym bezrobociem i ich rodzinom.

Naczelny Komitet zwraca się do społeczeństwa, aby w solidarnym wysiłku cały Naród stanął w jednym szeregu walczących z tą klęską.

Braku pracy dla pragnących pracować i skutki tego, to jedno z najistotniejszych zagadnień doby obecnej, to przedmiot troski i odpowiedzialności całego Narodu.

Obywatele, w czasach stokroć większych trudności, bo wśród pożogi Wielkiej Wojny, Polska ratowała szerokie warstwy ludności w ich niedoli.

Dziś do walki z bezrobociem stajemy zbrojni we własną państwowość, oparci o władzę ojczystą, jako członkowie jednego społeczeństwa — wspólnie cierpiąc — cierpienia swoje leczyć będziemy we wspólnym wysiłku.

Obywatele, wszyscy na front walki z bezrobociem — to nakaz obecnej chwili. W solidarnym wysiłku wszystkich przetrwamy najcięższy czas.

NACZELNY KOMITET DO SPRAW BEZROBOCIA
PRZY PREZESIE RADY MINISTROW.

Ofiary pieniężne na powyższą akcję wpłacać można w Komitetach Wojewódzkich i miejscowych, pozostających pod przewodnictwem, względnie protektorem Wojewodów i Starostów lub na konto czekowe P. K. O. Nr. 3006. Tamże składać można deklarację o zafiarowanych przedmiotach w naturze.

Odezwa

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa pragnąc nadać zbiorom przemysłowym właściwy kierunek i zapewnić przedstawicielom zainteresowanych instytucyj państwowych, przemysłowych, naukowych, i społecznych bezpośredni wpływ na całokształt zagadnień, związanych z dalszym rozwojem tych zbiorów, zorganizowało na tym terenie jednostkę autonomiczną pod nazwą Polskie Muzeum Przemysłu (P. M. P.) opartą o własny statut i władzę. Prosimy o gorące poparcie powstałego Polskiego Muzeum Przemysłu przez zapisywanie się na członków Muzeum.

- 1) Składka roczna członka wspierającego wynosi 200 zł., członka rzeczywistego 25 zł.
- 2) Statut Polskiego Muzeum Przemysłu na żądanie wysyła się odwrotną pocztą.
- 3) Bliższych informacji w powyższej sprawie udziela biuro Muzeum, mieszczące się przy ul. Krakowskie Przedmieście 66 w godz. od 9-tej do 5-tej tel. 693-40.

Otwarcie Muzeum nastąpi w końcu bieżącego roku po odbyciu organizacyjnego zebrania.

Polskie Muzeum Przemysłu przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie ul. Krakowskie Przedmieście 66.

DR. K. DAWE —

Fabrykacja i skład przyrządów laboratoryjnych Królewska Huła, ul. Katowicka 28-50.

Dostarcza wszelkie przybory laboratoryjne w pierwszorzędnym wykonaniu. Urządzenia i wyposażenia laboratoriów hutniczych, górniczych i bakterjologicznych. Warsztat reperacyjny wag a nalitycznych. Cięcie szkła i szkła kwarcowego Dostawca Instytucji Państwowych, Uniwersytetów i Uczelni. **NAJWIĘKSZY SKŁAD TEJ BRANŻY w Polsce.**
